

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

20. Hjärtrum, Kuddby sn, Björkekind's hd.

Pl. VI. Fig. 1.

Litteratur: B. 834; L. 1109; W. 35; Peringskiöld, *Mon.* VII; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland* 2, s. 550; P. A. Säve, *ATS* 2, s. 97, *Reseber.* 1862, s. 41; C. F. Nordenskiöld, *Reseber.* 1871, s. 119, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 36, teckn.

På en teckning i VHAA säges stenen finnas på Harsby ägor i Å sn. Broocman anger stenens plats som »Gertrums grind», P. A. Säve fann den »i dyn å en sidländ mad, norr om vägen till Å, nedanför Hjertrums gård i Kuddby, med runsidan nedvänd». Något före Säves besök hade den stått lutad straxt norr om vägen, försedd med fyra

1. Ög. 20. Hjärtrum.

hörnstenar, »utvisande grafvens storlek». I början av 1880-talet ställdes den upp på sin nuvarande plats i Söverstads »välting» (ett namn på en beteshage).

Runstenen är av gråsten. Höjden är 1,80 m, bredden nedtill vid ristningens slut är 74 cm, över korsets centrum 50 cm. Slingans bredd är 8—10 cm, korsfotens 9—14 cm.

Inskriften börjar med ett snett kors framför **hulmkir**. Uti **auk** utgår kännestrecket i **u** 1 cm till höger om staven. Uti **branti** äro kännestrecken på **b** skilda åt på stavens mitt, kännestrecket på **r** utgår 1 cm nedom stavens topp. Den avlidnes namn är **kiulak**, på **a** finnes ett gropigt kännestreck, som t. v. är 2,5 cm och t. h. blott 0,5 cm. Det sitter 4 cm uppifrån, 6 cm nedifrån ungefär lika högt som på **a** i **branti**.

Skiljetecknen äro × i början och slutet av huvudslingan och av korsfotens ristning, kolon efter **branti**, **raispu**, **fapur**, annars punkt.

Inskriften är följande:

a) Huvudslingan: × hulmkir · auk · branti : pair ·

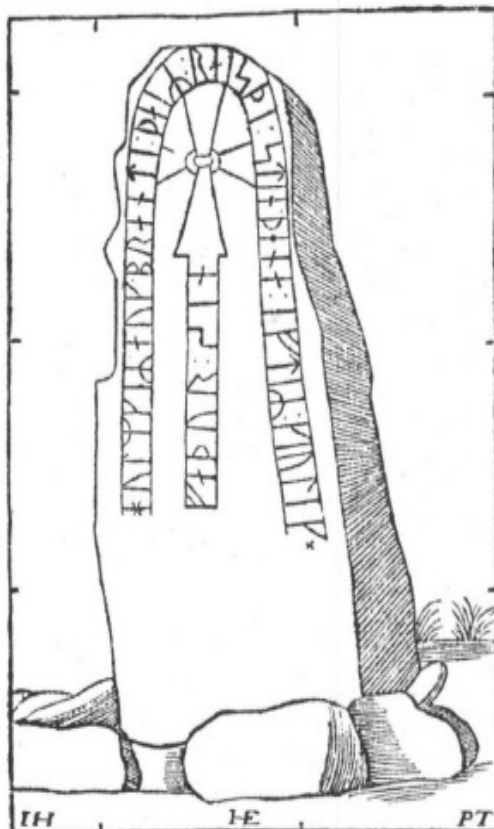
raispu : stin · þana · iftir · kiulak ×

b) Korsfoten: × fapur : sin ×

Namnet *Brandi* finnes i isl. men upptages icke för fsv. av Lundgren, *Personnamn*, som däremot har talrika citat på den starka namnformen *Brandar*.

Namnet **kiulak** synes böra hänföras till **kiulakr** B. 286, L. 356, D. II 69 Troxhammar, Uppl. och **giulakr** B. 102, L. 423, D. II 81 Vik, Uppl. Namnet, som ser ut som en sammansättning med *-leikr* : *-läkr* såsom isl. *Ásleikr* : *Ásläkr*, torde vara av keltisk börd, isl. *Kjallakr*, fornkelt. *Cellacus*, *Ceollach*, se Holder, *Alt-celt. Sprachschatz*, och Kock, *Arkiv f. nord. fil.* X, s. 349, not 1.

Översättning: Holnger och Brande de reste denna sten efter Kjollak, sin fader.

B. 834.